

תענית י"א. (שורה 3) עד י"ב. (שורה 15)

ביאורים

סתם יינם - חכמים גזרו שכל יין שנגע בו גוי אסור בשתייה. לכן גוי שנגע בבקבוק יין פתוח אסר את הבקבוק! לא רק גוי אוסר אלא גם כל יהודי המחלל שבת בפרהסיא.
 כיצד ניתן לארח לשבת יהודי המחלל שבת בפרסיא? - ניתן להקל ביין מפוסטר אם נסתמך על שתי הנחות: א. יין מפוסטר נחשב כמבושל וביין מבושל לא גזרו חכמים. ב. חכמים שגזרו על יהודי המחלל שבת בפרהסיא התכוונו ליהודי שבועט בשבת ורומס אותה. יהודי שמתארח בסעודת שבת ומכיר בערכה ובייחודה של השבת אולי לא נכלל בגדר זה (זהו נושא רחב מאוד והדברים הובאו רק כהכרות כללית עם הנושא)

לכן מי שיש לו ילדים לא ישמש מיטתו כשיש רעב בארץ.

יש להשתתף בצער הציבור (כך ראינו במשה שישב על אבן בזמן המלחמה):

מי שפורש מצער הציבור - לא יראה בנחמתם.
 ומי שמצער עצמו עם הציבור - יזכה ויראה בנחמתם.

ומי יעיד ויגלה מה אדם עושה בביתו בחשאי?
ברייתא: אבני וקורות ביתו.
דבי רבי שילא: 2 מלאכי השרת שמלויים את האדם.
רבי חידקא: נשמתו של אדם.
יש אומרים: אבריו של אדם.

עינוי הגוף

שמואל: נחשב חטא.

ר"א: נחשב קדושה.

ר"ל: נחשב חסידות.

טעמו של שמואל: על נזיר נאמר - "וכפר אצלו מאשר חטא אצ הנפש".
 תגובת ר"א הוא נקרא חוטא על כך שטימא עצמו למתים (ונזיר צריך להישמר מכך).

טעמו של ר"א: "קדושה יהיה אצל כרע אצ ראה".
 תגובת שמואל: 'קדוש' מתייחס לשער ולא לנזיר.

טעמו של ר"ל: "ואני נפשי (ממאכל ומשתה) - אי חסדי".

הסתיוגיות

- א. אם אינו יכול להתענות, נקרא חוטא לפי כולם (מעיו קודש ואסור להכחישו).
- ב. תלמיד חכם לא רשאי להתענות (כי זה פוגע בלימוד התורה שלו).

תענית יחיד

- אכל בלילה - מתפלל למחרת תפילת תענית.
- הפסיק את תעניתו לפני השקיעה - לא נחשב שהתענה.
- התחיל להתענות בלי כוונה (היה טרוד וכדו') והמשיך בכוונה - נחשב תענית ואומר עננו.
- בסיום התענית לא אכל והלך לישון (לשם תענית) - כשיקום בבוקר לא רשאי להתפלל תפילת "עננו".

(כיוון שניתן לקבל תענית חלקית.

כיוון שלא קיבל עליו מראש כראוי תענית לילה זו.

קושיות על קביעתו של ר"ח לפיה אין תענית למספר שעות

קושיה א':

1. אנשי משמר מתענים רק חלק מהיום.
2. כשט' באב נדחה לי' באב משפחתו של ראב"צ התענתה רק חלק מהיום (כיוון שי' אב היה יו"ט למשפחתם).

תירוץ:

אכן התענית שהתענו כלל לא נחשבה לתענית, והם התענו חלק מהיום רק כדי להזדהות עם הציבור.

קושיה ב':

ר' יוחנן לפעמים קיבל על עצמו תענית רק למספר שעות!

תירוץ:

זה לא היה נחשב כלל לתענית ועשה זאת כדי להתחמק מהאוכל של בית הנשיא.

דינים שונים (שבירר מר עוקבא בביהמ"ד)

- גויים שאיחסנו יין בקנקני חרס: אם הם לא היו בשימוש במשך 12 חודש - מותרים.
- בשבעת ימי המילואים לבש משה חלוק פשתן לבן (שאינו לו שפה).